

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА
01 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Автоматизація перекладу в OmegaT. На матеріалі текстів з агробізнесу, логістики, машин і механізмів

Назва дисципліни

Призначення Робочої програми

Рівень вищої освіти*

Мова навчання

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

Статус дисципліни

Факультет (до якого відноситься кафедра)

Кафедра (за якою закріплена дисципліна)

Для освітніх програм різних спеціальностей

Другий (магістерський)

Українська, польська

4

Вибіркова

Гуманітарно-педагогічний

Слов'янської філології

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Форма семестрового контролю
			Аудиторні заняття						Залік
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття		
Д	4	120	34	16		18		86	+

Примітка: *Вибіркову навчальну дисципліну, яку кафедра рекомендує для певного рівня вищої освіти / спеціальності, мають право вибирати здобувачі інших рівнів та спеціальностей університету.

Робоча програма складена С. Станіславова к.філол н., доцент Людмила СТАНІСЛАВОВА
Підпис Науковий ступінь, учене звання Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології Протокол від 31.08 2025 р.
Назва

Зав. кафедри слов'янської філології Наталія Торчинська Наталія ТОРЧИНСЬКА
Назва Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

**АВТОМАТИЗАЦІЯ ПЕРЕКЛАДУ В OMEGAT. НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ З АГРОБІЗНЕСУ,
ЛОГІСТИКИ, МАШИН І МЕХАНІЗМІВ**

Тип (статус) навчальної дисципліни	Вибіркова
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська, польська
Семестр	–
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4,0
Форми здобуття освіти, для яких викладається дисципліна	Очна (денна) / заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: **демонструвати здатність** до абстрактного мислення, аналізу та синтезу при опрацюванні складних терміносистем у галузях агробізнесу, логістики та машинобудування; **застосовувати інструментарій САТ-технологій** (зокрема OmegaT) для автоматизації перекладацького процесу та забезпечення термінологічної єдності текстів; **володіти навичками конфігурації** робочого середовища, створення та керування пам'яттю перекладу (TM) і глосаріями для оптимізації роботи з галузевою документацією; **ефективно працювати з тегами** та складним форматуванням, забезпечуючи технічну цілісність перекладених файлів; **здійснювати попередню обробку (pre-processing)** «важких» форматів (PDF, зображення) та володіти методами експорту й обміну ресурсами (TMX, TBX); **застосовувати автоматизовані методи** перевірки помилок (QA) для забезпечення високої якості перекладу технічних параметрів машин та логістичних документів; **реалізовувати комплексний робочий цикл** перекладу (End-to-End Workflow), дотримуючись професійної етики та стандартів якості в умовах міжмовної комунікації (українська/польська мови).

Зміст навчальної дисципліни. Інсталяція та конфігурація робочого середовища в OmegaT. Пам'ять перекладу (TM). Робота з термінологією: Глосарії. Робота з тегами та форматуванням в OmegaT. Обмін ресурсами та експорт даних. Автоматизована перевірка помилок при перекладі в OmegaT. Робота з «важкими» форматами (Pre-processing PDF та зображень). Комплексний робочий цикл (End-to-End Workflow) та професійна етика.

Запланована навчальна діяльність*: Мінімальний обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС навчальної дисципліни для *другого* (магістерського) рівня вищої освіти за денною формою здобуття освіти становить **8** годин; для заочної форми – **2–3** години на 1 кредит ЄКТС.

Форми (методи) здобуття освіти: лекції (з використанням наочних методів (слайдів), пояснення, бесіди); практичні заняття (з використанням завдань різних рівнів і типів), самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, домашнє завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, презентація результатів виконання домашнього завдання; письмове опитування (тестування).

Вид семестрового контролю залік

Навчальні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт OmegaT (Українська версія). URL <https://omegat.org/uk/>
2. Автоматизований переклад. URL https://uk.wikipedia.org/wiki/Автоматизований_переклад
3. Rothwell A., Moorkens J., Fernández-Parra M., Drugan J., Austermuehl F. Translation Tools and Technologies. London : Routledge, 2023. 242 p. <https://doi.org/10.4324/9781003160793>
4. Somers H., (Ed.). Computers and Translation : A Translator's Guide. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2003. 349 p. (Benjamins Translation Library, Vol. 35).
- 5 Модульне середовище для навчання. URL: <https://khmnu.edu.ua/>.
- 6 Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/plage_lib.php

Викладач: канд. філол. наук, доц. Л. Станіславова.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практ. роботи	СРС	лекції	практ. роботи	СРС
Тема 1 Інсталяція та конфігурація робочого середовища в OmegaT.	2	2	11			13
Тема 2. Пам'ять перекладу (TM).	2	2	11	2	2	13
Тема 3. Робота з термінологією: Глосарії.	2	2	11			13
Тема 4. Робота з тегами та форматуванням в OmegaT.	2	2	11			13
Тема 5. Обмін ресурсами та експорт даних.	2	2	11			13
Тема 6. Автоматизована перевірка помилок при перекладі в OmegaT.	2	2	11	2	2	15
Тема 7. Робота з «важкими» форматами (Pre-processing PDF та зображень).	2	2	11			13
Тема 8. Комплексний робочий цикл (End-to-End Workflow) та професійна етика.	2	4	9	2	2	17
Разом:	16	18	86	6	6	108

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кіл-сть годин
1	Інсталяція та конфігурація робочого середовища в OmegaT Вступ: Що таке OmegaT? Анатомія перекладацького проекту. Первинне налаштування (конфігурація). <i>Літ.: 1; 6; 9; 16; 26; 19</i>	2
2	Пам'ять перекладу (TM) Що таке TM: База даних, а не магія. Типи збігів: Як програма «думає». Чому TM – це вигідно? (Золота трійця). Формати файлів .tmx. <i>Літ.: 6; 9; 11; 12; 18</i>	2
3	Робота з термінологією: Глосарії Що таке професійний глосарій? Типи глосаріїв за призначенням. Екстракція термінів (Terminology Extraction). Технічні формати файлів. Чому глосарій – це «живий» організм? <i>Літ.: 5; 7; 27; 32; 17; 19; 25; 28; 30</i>	2
4	Робота з тегами та форматуванням в OmegaT Анатомія тегів в OmegaT. Ситуація: OmegaT видає помилку при створенні перекладеного документа. Золоті правила для перекладача (Пам'ятка). <i>Літ.: 10; 13; 21; 23</i>	2
5	Обмін ресурсами та експорт даних	2

	<p>Специфіка TMX в OmegaT. Робота з пам'яттю. TBX та глосарії в OmegaT. Процес передачі напрацювань (Export/Import Logic). Налаштування правил сегментації для польсько-українського технічного перекладу (у галузі машинобудування). «Підступні» моменти, які часто спричиняють помилки в пам'яті перекладу (TMX) та глосаріях (TBX).</p> <p><i>Лім.: 8; 10; 14; 22; 24; 31</i></p>	
6	<p>Автоматизована перевірка помилок при перекладі в OmegaT</p> <p>Концепція LQA: Від теорії до автоматизації в OmegaT. Глибоке налаштування робочого середовища (Workflow). Зовнішні модулі: LanguageTool для української мови. Технічна валідність: Теги та структура файлу. Орфографія та користувацькі словники (Hunspell). Регулярні вирази (RegEx) як інструмент філологічного контролю. Робота з вікном зауважень (Issues – Ctrl+I). Фінальний алгоритм дій (Master's Checklist). Управління термінологією: Створення та ведення глосаріїв у форматі .txt.</p> <p><i>Лім.: 10; 14; 20; 26</i></p>	2
7	<p>Робота з «важкими» форматами (Pre-processing PDF та зображень)</p> <p>Проблема «невидимих» форматів в OmegaT. Спеціалізована підготовка (Pre-processing). Специфіка перекладу технічних креслень (Blueprint Translation). Фільтрація неперекладних шарів (PDF Data Extraction). Пост-процесинг та верстка (Desktop Publishing – DTP).</p> <p><i>Лім.: 10; 20; 29; 31</i></p>	2
8	<p>Комплексний робочий цикл (End-to-End Workflow) та професійна етика</p> <p>Створення індивідуального робочого протоколу (Standard Operating Procedure). Робота з оновленнями та версійністю (Maintenance). Пакетна задача проекту (Delivery Package).</p> <p><i>Лім.: 10; 14; 15</i></p>	2
Разом:		16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер теми	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кіл-сть годин
1	<p>Пам'ять перекладу (TM)</p> <p>Що таке TM: База даних, а не магія. Типи збігів: Як програма «думає». Чому TM – це вигідно? (Золота трійця). Формати файлів .tmx.</p> <p><i>Лім.: 6 ; 9; 11; 12; 18</i></p>	2
2	<p>Автоматизована перевірка помилок при перекладі в OmegaT</p> <p>Концепція LQA: Від теорії до автоматизації в OmegaT. Глибоке налаштування робочого середовища (Workflow). Зовнішні модулі: LanguageTool для української мови. Технічна валідність: Теги та структура файлу. Орфографія та користувацькі словники (Hunspell). Регулярні вирази (RegEx) як інструмент філологічного контролю. Робота з вікном зауважень (Issues – Ctrl+I). Фінальний алгоритм дій (Master's Checklist). Управління термінологією: Створення та ведення глосаріїв у форматі .txt.</p>	2

	<i>Лім.: 10; 14; 20; 26</i>	
3	Комплексний робочий цикл (End-to-End Workflow) та професійна етика Створення індивідуального робочого протоколу (Standard Operating Procedure). Робота з оновленнями та версійністю (Maintenance). Пакемна задача проєкту (Delivery Package). <i>Лім.: 10; 14; 15</i>	2
Разом:		6

3.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№№	<i>Перелік тем практичних занять, їх зміст</i>	Кіл-сть годин
1	Створення проєкту в OmegaT	2
2	Майстерність ТМ в OmegaT	2
3	Робота з глосаріями в OmegaT	2
4	Робота з тегами в OmegaT	2
5	Обмін ресурсами та експорт даних	2
6	Автоматизована перевірка помилок при перекладі в OmegaT	2
7	Робота з «важкими» форматами (Pre-processing PDF та зображень)	2
8	Підсумковий проєкт «Від інструкції до готового PDF»	4
Разом:		18

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№№	<i>Теми практичних занять, їх зміст</i>	Кіл-сть годин
1	Майстерність ТМ в OmegaT	2
2	Автоматизована перевірка помилок при перекладі в OmegaT	2
3	Підсумковий проєкт «Від інструкції до готового PDF»	2
Разом:		6

5.3. Зміст самостійної (зокрема індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні домашніх завдань, підготовці до їх презентації і обговорення, у виконанні тестових завдань за теоретичним матеріалом у Moodle тощо. Студенти заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення та контролю результатів навчання.

№№ тем	Зміст самостійної роботи	Кіл-сть годин
---------------	---------------------------------	----------------------

1	1. Опрацювання теоретичного матеріалу за Т1. 2. Створення проєкту в OmegaT і сегментація (на матеріалі тексту з агрологістики).	11
2	1. Опрацювання теоретичного матеріалу за Т2. 2. Управління інтелектуальними активами (ТМ) в агроперекладі. 3. Виконання ТЗ 1 (МООДЛ).	11
3	1. Опрацювання теоретичного матеріалу за Т3. 2. Керування термінологією (Glossary Management) в агрономічних текстах	11
4	1.Опрацювання теоретичного матеріалу за Т4. 2.Виконання ІДЗ 1 (Створення багатосторінкового інтерактивного плакату у сервісі Genially). 3. Виконання ТЗ 2 (МООДЛ).	11
5	1. Опрацювання теоретичного матеріалу за Т5. 2. Синхронізація ресурсів та налаштування середовища для агрономічного проєкту).	11
6	1. Опрацювання теоретичного матеріалу за Т6. 2. Контроль якості (QA) та мовна перевірка в агрономічному проєкті. 3. Виконання ТЗ 3 (МООДЛ).	11
7	1 Опрацювання теоретичного матеріалу за Т7. 2. Pre-processing та контекстуальний переклад в агрологістиці. 3. Виконання ТЗ 4 (МООДЛ).	11
8	1. Опрацювання теоретичного матеріалу за Т8. 2. Завершення підсумкового проєкту «Від інструкції до готового PDF».	9
	Разом:	86

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням домашнього завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (інструктування), наочні (демонстрування, ілюстрування); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; інформаційно-комунікаційних та технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів виконання практичного завдання;
- оцінювання результатів виконання домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи суму балів, нижчу за 60 відсотків від максимального бала, вважається таким, що має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (опанування теоретичного матеріалу з теми, активна робота на занятті, участь в обговоренні виконаних ІДЗ).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без правомірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (ProZ.com (Training); Coursera; Udemy; Prometheus), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у «Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ»).

9. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її робочою програмою, кожен здобувач денної і заочної форм здобуття освіти може набрати до 100 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного контролю набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в

екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти

Аудиторна робота								Контрольні заходи				Самостійна робота								Семестровий контроль
Практичні завдання (мінімум 8 контрольних точок)								Тестовий контроль				ДЗ*								Залік
T1	T2	T3	T4	T5	T5	T7	T8	1	2	3	4	T1	T2	T3	T4	T5	T5	T7	T8	
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)																				
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	
24-40								12-20				24-40								60-100

Примітка: ДЗ* – індивідуальне домашнє завдання; Т* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота							Семестро-вий контроль
Практичні заняття (мінімум – 3 контрольні точки)			Тестовий контроль				Контрольна робота			Залік
1	2	3	1	2	3	4	Якість виконання і захист роботи			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
6-10	6-10	6-10	3-5	3-5	3-5	3-5	30-50			
18-30			12-20				30-50			60-100**

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань – одне теоретичне і два практичних. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: теоретичне питання – 20 балами, кожне практичне завдання 20 балами, загальна максимальна сума балів становить 60. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Практичне завдання №1	12	16	20
Практичне завдання №2	12	16	20
Всього балів	30		50

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення обговоренні матеріалу.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Кожне ДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням наведених вище у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 3 балів, максимальний – 5 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами виконання двох тестових завдань, складає 10.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тестовий контроль залежно від кількості правильних відповідей здобувач освіти може отримати від 3 до 5 балів.

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Студент може пройти тестування в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

11. Питання для самоконтролю результатів навчання

Тема 1. Інсталяція та конфігурація робочого середовища

1. Що означає статус OmegaT як ПЗ категорії FOSS та які переваги це дає студенту чи фрилансеру?
2. Чому наявність JRE (Java Runtime Environment) є критичною для роботи програми та як перевірити її встановлення через командний рядок?
3. У чому перевага дистрибутива з позначкою JRE bundled та яких символів у шляху до папки встановлення слід уникати в ОС Windows?
4. Назвіть 5 основних підпапок проєкту та опишіть призначення кожної з них. Яка папка вважається «серцем» проєкту?
5. Чому важливо вказувати конкретні регіональні коди мов (наприклад, pl-PL, uk-UA), а не просто загальну назву мови?

Тема 2. Пам'ять перекладу (Translation Memory – TM)

6. У чому полягає принципова різниця між машинним перекладом (MT) та пам'яттю перекладу (TM)?

7. Яку роль виконують метадані (автор, дата, контекст) у структурі одиниці перекладу (TU)?

8. Поясніть різницю між 100% Match та Context Match (101%). Що має зробити перекладач, якщо програма видає Fuzzy Match?

9. Що таке ефект «Снігової кулі» (Garbage In, Garbage Out) у контексті наповнення бази ТМ і як його уникнути?

10. Чому формат .tmx називають «золотим стандартом» та чим він відрізняється від робочого файлу перекладу (XLIFF)?

Тема 3. Робота з глосаріями та термінологією

11. Що таке професійний глосарій і чому його некоректно називати просто «словником»?

12. Яку стандартну структуру (кількість та назву полів) використовує OmegaT для глосаріїв у форматі .txt?

13. Яка комбінація клавіш дозволяє додавати новий термін у глосарій безпосередньо під час перекладу («на льоту»)?

14. Чому при збереженні текстового глосарія критично важливо вибрати кодування UTF-8 та до чого призводить феномен Mojibake?

15. У чому полягає перевага формату TBX перед звичайним CSV для структурування синонімів (наприклад, *silnik wysokoprężny* та *silnik Diesla*)?

Тема 4. Робота з тегами та форматуванням

16. Що таке тег в інтерфейсі OmegaT, яку інформацію він приховує та в чому різниця між **парними** та **одиначними** тегами?

17. Чому в технічній інструкції до агрегату видалення тега або зміна його місця вважається критичною помилкою?

18. Яку комбінацію клавіш слід використовувати для вставки тегів у переклад і чому категорично не можна вводити їх вручну?

19. За допомогою якої команди здійснюється валідація тегів і які три найтипівіші помилки виявляє валідатор?

20. Як неправильне розміщення тегів навколо одиниць виміру (наприклад, \$m^2\$) може вплинути на безпеку експлуатації машини?

Тема 5. Обмін ресурсами та експорт даних

21. Яку проблему в польських технічних текстах вирішує налаштування **Exception Rules** (правил винятків) у сегментації?

22. Як за допомогою регулярних виразів (RegEx) налаштувати коректну сегментацію для таких значень, як M10.5, v.2 або рис. 1?

23. Чому разом із файлами пам'яті та глосаріїв рекомендується передавати файл `segmentation.conf`?

24. Як можна налаштувати пріоритетність (або «штраф») для імпортованої пам'яті від сторонніх перекладачів за допомогою назви файлу?

25. Як за допомогою звичайного браузерa можна швидко перевірити структурну валідність TMX-файлу перед відправкою замовнику?

Тема 6. Автоматизована перевірка помилок (Quality Assurance)

26. Через яку внутрішню систему (меню) реалізується процес перевірки технічних та мовних помилок в OmegaT?

27. Як налаштовується взаємозамінність крапки та коми як десяткових роздільників для коректної перевірки цифрових даних?

28. Які переваги надає підключення LanguageTool для перевірки граматики та стилістики української мови?

29. Чому використання синонімів у технічних та логістичних текстах вважається помилкою та як САТ-система допомагає цього уникнути?

30. Як за допомогою RegEx виявити приховані польські діакритичні знаки (наприклад, *ą, ś, ł*), що випадково залишилися в українському тексті?

Тема 7. Робота з «важкими» форматами (PDF та зображення)

31. У чому полягає різниця між «живим» (Searchable) PDF та Image-only PDF з точки зору перекладача?

32. Чому при налаштуванні OCR критично важливо вказувати польську мову та які наслідки ігнорування польської діакритики для ТМ?

33. Яке «золоте правило» роботи з тегами на технічних кресленнях та схемах у OmegaT?

34. Як перекладач може розв'язати проблему лінгвістичного розширення тексту (Text Expansion), коли український переклад не вміщується у блок на схемі?

35. Чому при перекладі виносних ліній (callouts) на складних механізмах необхідна постійна візуальна зв'язка «Side-by-Side» з оригіналом?

Тема 8. Комплексний робочий цикл та професійна етика

36. З чого починається створення індивідуального робочого протоколу (SOP) професійного перекладача при отриманні нового замовлення?

37. У яких випадках (на основі технічного змісту) доцільно використовувати машинний переклад, а в яких — суворо заборонено?

38. Які елементи технічної документації та логістичних накладних належать до категорії Non-translatables (неперекладних)?

39. Який склад «перекладацького пакету» (файли, бази, звіти) вважається етичним та професійним для передачі замовнику після завершення проєкту?

40. У чому полягає роль перекладача як менеджера якості в умовах повної автоматизації процесу в OmegaT?

12. Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Автоматизація перекладу в OmegaT. На матеріалі текстів з агробізнесу, логістики, машин і механізмів» забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Видано методичні вказівки:

Станіславова Л.Л. Культура української мови. Створення інтерактивних вправ і завдань з дисципліни: методичні вказівки для студентів філологічних спеціальностей / Л.Л. Станіславова. Хмельницький: ХНУ, 2016. 58 с.

Станіславова Л.Л. Програми та сервіси Web 2.0 для створення електронних навчальних ресурсів: методичні рекомендації для студентів гуманітарно-педагогічних спеціальностей. Електронний аналог друкованого видання. Хмельницький: РВЦ ХНУ. 2020. 119 с.

13. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальнозжовжених програм і операційних систем.

У процесі навчання використовуються:

САТ-програма OmegaT (безкоштовна у вільному доступі)

Програми штучного інтелекту: GPT, Gemini, Copilot тощо.

14. Рекомендована література:

1. Автоматизований переклад. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Автоматизований_переклад.
2. Бережовська О. Іноземні терміни в українській термінологічній системі. Київ: Наукові записки, 2022.
3. Венцковська Ю. 7 САТ-програм, які полегшать життя перекладачу. Блог МК:translations. 2022. Режим доступу: [mk-translations.ua].
4. Вербиненко Ю. І. Багатомовний термінологічний словник у контексті формування системи національної термінології. Київ: Український лінгво-інформаційний фонд НАН України, 2023.

5. Методичні рекомендації щодо викладання української мови та літератури, зарубіжної літератури. Київ: МОН України, 2024. 87 с..
6. Офіційний веб-сайт OmegaT (Українська версія). URL: <https://omegat.org/uk/>.
7. Посібник користувача OmegaT. Версія 6.0. Київ: Офіційна локалізація українською мовою, 2024. 210 с..
8. Процишин Т. Ю. Використання САТ-інструментів у формуванні технологічної компетенції майбутніх перекладачів: виклики, перспективи та освітня інтеграція. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна. 2025. № 2(88). С. 145–152.
9. Ромащенко Л. І., Юр'єва Н. І. Практичні аспекти перекладу з використанням САТ-інструмента (Trados Studio для напряму польська–українська). Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна. 2023. № 1(85). С. 210–217.
10. Українська асоціація перекладачів. Методичні матеріали з технічного перекладу. Електронний ресурс. 25 с..
11. Ясинецька О. А. Навчання майбутніх перекладачів роботі з САТ-інструментами. Дніпро: Донбаський державний педагогічний університет, 2025. 152 с..
12. Chesterman A. Ethics of Translation. In: Venuti L. (Ed.), *The Translation Studies Reader*. 3rd ed. London; New York: Routledge, 2012. pp. 147–162.
13. Gamal S. The Memory of Knowledge: An Analytical Study on Translators' Perceptions and Assessment of CAT Tools with Regard to Text Genre. *International Journal of Linguistics and Translation Studies*, Vol. 1, Issue 2, 2020. DOI: 10.36892/ijlls.v1i2.47.
14. Glossary Converter (by SDL/Trados community). Utility for glossary conversion between formats (CSV, TBX, TXT).
15. Han B. Translation, from Pen-and-Paper to Computer-Assisted Tools (CAT Tools) and Machine Translation (MT). *MDPI Proceedings*, 2020.
16. IATE (InterActive Terminology for Europe). Multilingual terminology database of the European Union.
17. Mitchell J. B. A., Florescu-Mitchell A. I. A Practical Guide to Scientific and Technical Translation: Publishing, Style and Terminology. World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd., 2022. 173 p..
18. O'Brien S. Computer-Assisted Translation. London: Routledge, 2012. 212 p..
19. OmegaT Development Team. ADR: Format Compliance and Purpose of project_save.tmx and TMX Validation Strategy. OmegaT Project Documentation, 2025. 34 p..
20. OmegaT Project. OmegaT User Manual / Documentation Wiki. Electronic resource. Sections: “Tags”, “Formatted text”, “Tag validation”, “File filters”.
21. OmegaT Resources. Plugins and Filters for OmegaT. OmegaT Official Website, 2024. 56 p..
22. ProZ.com KudoZ Open Glossary. Community-based terminology database.
23. Rothwell A., Moorkens J., Fernández-Parra M., Drugan J., Austermuehl F. Translation Tools and Technologies. London: Routledge, 2023. 242 p..
24. Sager J. C. Terminology: Theory and Practice. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing, 1990.
25. Sketch Engine. Corpus tool for term extraction and frequency analysis.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.

2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.

3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>.